

DE — LAW FIRM JURE

ПОРЯДНІСТЬ І ПРОФЕСІОНАЛІЗМ

Де-Юре

Юридична
Консалтингова
Компанія

(048) 777 27 67

www.de-jure.ua

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЙКРАЩИХ
ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ
В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ

КОНФІДЕНЦІЙНА
ІНФОРМАЦІЯ VS
КОМЕРЦІЙНА
ТАЄМНИЦЯ:
ОСОБЛИВОСТІ
ЗАКОНОДАВЧОГО
РЕГУЛЮВАННЯ

ПОРУШЕННЯ
У КРИМІНАЛЬНИХ
ПРОВАДЖЕННЯХ

№5/2021

Femida.ua

Тарас ЛАМАХ
9 З'їзд СПІЛКИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
ОБРАВ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

СЛОВО РЕДАКТОРА

Літо вже сміливо передало естафету осені, помахавши нам наостанок теплими днями та нічними прогулянками. Віднині нас чекають прохолодні вечори, іноді навіть морозні ночі, тепле какао та мерехтіння свічок.

Як зараз вдається виживати бізнесу в Україні – усі ми бачимо, співчуваємо, дивуємось, і все ж віримо в краще.

Після сезону відпусток ми всі повернулись до роботи і з головою занурились у наші щоденні справи. Літо

2021 нам запам'ятається не лише «карантинною передишкою», але й суттєвими змінами законодавства.

У руках Ви тримаєте черговий випуск нашого журналу. Саме цим примірником ми починаємо осінне-зимовий огляд юридичних новацій, думок та рекомендацій.

Далі буде...

*т.в.о. Головного редактора
Н.О. Вороницька-Гайдак*

ЗМІСТ

НАШІ ГОСТІ

Активне впровадження інноваційних FinTech-інструментів... 6

ПРАВА ДИТИНИ

Забезпечення найкращих інтересів дитини в судовій практиці 10

ВАРТО ЗНАТИ

Конфіденційна інформація VS комерційна таємниця:
особливості законодавчого регулювання 14

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Порушення у кримінальних провадженнях 18

ПОГЛЯД АДВОКАТА

Адвокат – це раб свободи... 22

ОБЛИЧЧЯ НОМЕРУ

9 З'їзд Спілки адвокатів України обрав нового Президента.
Тарас Ламах – новий Президент 24

Засновник та видавець:
ТОВ БСВ Профменеджмент

Автор ідеї:
Надія Вороницька-Гайдак

Головний редактор:
Надія Вороницька-Гайдак

Дизайн та верстка:
Сергій Задворний

Наклад: 1000 примірників.

Періодичність виходу
6 разів на рік.

Сфера розповсюдження:
загальнодержавна, зарубіжна.

Адреса редакції:
02072, м. Київ,
вул. Бориса Гмирі ½, оф. 141

**З питань співпраці, розміщення реклами
та розповсюдження звертайтеся:**

тел. (044) 568-00-77
e-mail: office@femida.ua

*Свідоцтво про державну реєстрацію друко-
ваного засобу масової інформації:*
КВ № 18044-6894 Р

Видається з 2010 року.

Передрук матеріалів можливий лише за
наявності письмової згоди редакції.

Думка редакції може не збігатись з думками
авторів.

Відповідальність за зміст реклами несуть
рекламодавці.

ТОВ «АРТ СТУДІЯ ДРУКУ»
м. Київ, вул. Бориспільська, 15
Тел.: +38 (067) 460-07-25
www.artprintstudio.com.ua

Ірина СТАРОДУБ
керівник судового відділу

Андрій КОТИК
керівник юридичного
департаменту

Анна ПАРХОМЕНКО
заступник директора
юридичного департаменту

АКТИВНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ FİNTECH-ІНСТРУМЕНТІВ СТВОРЮЄ НОВІ МОЖЛИВОСТІ І ВІДКРИВАЄ ДЕДАЛІ ШИРШІ ГОРИЗОНТИ ЯК ДЛЯ БІЗНЕСУ, ТАК І ДЛЯ КЛІЄНТІВ

Ми поговорили з експертами компанії Moneyveo про тренди цифрової трансформації фінансових послуг, правові нюанси і роль юристів у цій галузі.

Андрій, Анно, Ірино, як ви прийшли у сферу фінтех? Чи подобається вам працювати інхаус-юристами?

Андрій Котик, керівник юридичного департаменту: Моє знайомство з компанією Moneyveo відбулось ще на етапі її започаткування, у 2013 році, коли мені надійшло замовлення на юридичний супровід отримання ліцензії на надання кредитів онлайн.

До цього я працював і інхаус-юристом, при чому був у ролі як підлеглого, так і керівника юридичних підрозділів, мав свій юридичний бізнес. Такий багатий та різноплановий досвід дозволяє мені реалізовувати найкращі практики у керуванні командою, сприяти її професійному зростанню, реалізації її потенціалу на 100%, створювати комфортну атмосферу. І це демонструє глобальну політику керівництва у нашій компанії – ми робимо все, аби наші фахівці ставили перед собою найамбітніші цілі, реалізовували себе як професіонали та постійно знаходилися в процесі розвитку.

Анна Пархоменко, заступник директора юридичного департаменту: Мене завжди приваблювало фінансове право. Працюючи у цій галузі можна не тільки рухати вперед економіку країни, а й паралельно самому розвиватися як спеціаліст. Особливо вдало це реалізується в fintech-компанії. Сьогодні це направлення є поєднанням фінансо-

вих моделей та великої юридичності бізнесу. Оскільки ми в Moneyveo завжди керуємось найвищими стандартами, то і юридичний супровід діяльності компанії маємо підтримувати на найвищому рівні. А це, в свою чергу, є додатковим стимулом для постійного розвитку.

Ірина Стародуб, керівник судового відділу: Для мене робота у фінтех

стала без перебільшення щасливим випадком. Це динамічна сфера, яка ставить перед тобою серйозні виклики та стимулює до постійного розвитку. Однозначно відчувається контраст з іншими галузями: у підході до роботи, структуруванні завдань та розумінні ринку. Щоб все це досягнути, ти постійно проводиш роботу над собою, своїми знаннями. Ба більше, працюючи тут, я бачу, яким діджиталізованим є наш світ і скільки всього цікавого можна створити за допомогою ІТ. ►

► **А чим споживче кредитування особливе саме в контексті діджиталізації? Які переваги вона несе?**

ІС: Активне впровадження у наше життя цифрових інструментів створює нові сфери та послуги, нові можливості. І онлайн-кредитування – яскравий приклад цього. Завдяки йому фінансові послуги стають зручнішими. Наприклад, ви як споживач, не виходячи з дому, можете вільно отримати та сплатити кредит. Простота, швидкість отримання послуги, актуальність – це те, що діджитал дав ринку фінансових послуг. Я активно у своїх статтях та виступах приділяю увагу діджиталізації судової системи та роботи юриста. Цей процес досить непросто реалізувати швидко. Ми стоїмо тільки на початку впровадження повної автономії, однак все можливо. Кожного дня ми впевнено крокуємо до спрощення отримання послуг в усіх сферах.

Як ви оцінюєте нові правила у сфері кредитування, які запроваджуються НБУ згідно з оновленим законодавством? Вам багато довелося змінити в роботі? Загалом

робота НБУ як Регулятора заслуговує позитивної оцінки?

АК: Компанія Moneyveo практично не змінила свого напрямку та мети – бути найкращим, найшвидшим, найуспішнішим локомотивом фінтеху в Україні. При цьому зміну Регулятора можна охарактеризувати як стадію зростання для ринку, оскільки Національний банк фундаментально підійшов до регламентування всіх процесів видачі кредитів, починаючи з фінансового моніторингу і закінчуючи вимогами до реклами та етичної поведінки колекторів. У цілому підхід нового Регулятора можна оцінити як позитивний та конструктивний і як такий, що дасть новий поштовх для становлення ринку небанківського кредитування.

До речі, щодо Регулятора. У Стратегії розвитку фінтеху до 2025 року НБУ значиться, що досягнення цілей цієї Стратегії базується на 5 ключових засадах, серед яких – безпека та захист. Як ці принципи втілюються на практиці?

АП: Забезпечення інформаційної безпеки та захисту операцій клієнтів потребує комплексного підходу.

Зокрема, впровадження GDPR – європейського регламенту про захист даних – та отримання PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard) – сертифіката безпеки даних в індустрії платіжних карток.

До того ж, не можна забувати про обов'язок фінансової компанії надійно верифікувати користувачів. Для цього використовуються такі елементи, як BankID, мобільний застосунок Дія, Бюро кредитних історій, а також Liveness detection method. Усі перелічені способи успішно діють в сервісі Moneyveo, що робить користування ним і зручним, і безпечним.

Чи виникають у вашій практиці непорозуміння з клієнтами щодо умов договору?

ІС: Завдяки юристам договірному напряму наш договір читається просто і легко. У ньому прописується абсолютно вся інформація про умови, строки кредитування та процентну ставку. Однак, як і в будь-якому бізнесі, іноді трапляються ситуації, де все ж є судові спори. У таких ситуаціях ми отримуємо позовну заяву про визнання недійсним договору або ж його окремих пунктів. Варто зауважити, що вся судова практика компанії є виграшною. Для нас це кропітка робота кожного дня. І кожен суд – це привід у черговий раз проаналізувати та покращити текст договору, щоб мінімізувати кількість непорозумінь.

А як ставитесь до колекторів, зокрема, Закону про діяльність колекторських компаній?

АП: У світі, де є кредитування, завжди буде необхідність в забезпеченні повернення грошових коштів. Разом з тим, така діяльність має здійснюватися в рамках додержання етичних норм, чинного законодавства та моральних засад суспільства. Беручи безпосередню участь в розробці змін до положень про врегулювання колекторської діяльності Закону України «Про споживче кредитуван-

ня», ми закладали такі принципи, які допоможуть всім компаніям мати чіткі та допустимі орієнтири в своїй діяльності.

Проте важливо пам'ятати, що мінімізація випадків проблемної заборгованості напряму залежить і від фінансової грамотності населення.

Що ж потрібно зробити, щоб така грамотність зростала?

АК: Зростання фінансової грамотності українців – це еволюційний процес, який не може бути швидким і потребує консолідованих дій всіх гравців: Регулятора, профільних асоціацій, бізнесу. Зі свого боку ми ініціювали та підтримали ряд відповідних проектів. Серед них розробка та випуск освітніх роликів на YouTube-каналі порталу Finance.ua про нюанси користування фінансовими продуктами, підтримка інформаційної кампанії Нацбанку #ЗнайСвоїПрава тощо. Загалом, ми помічаємо, фіксуємо та вітаємо позитивні зрушення у фінансовій грамотності населення. Впевнений, що з часом вона тільки зростатиме.

Розкажіть, будь ласка, про декілька знакових справ, з якими Ви працювали останнім часом.

АК: Основним напрямом діяльності керівника є побудова максимально ефективного механізму роботи команди. Тобто створення такого ритму і конструкції, при яких всі співробітники юридичного департаменту можуть працювати максимально ефективно і реалізовувати себе. Наразі якість роботи юристів нашої компанії перевищує або, як мінімум, дорівнює стандартам найкращих міжнародних юридичних фірм. І це неодноразово відмічалось професійними рейтингами.

При цьому до окремих проектних справ можна віднести супровід розміщення облігацій Манівео на суму 200 мільйонів гривень, перехід роботи компанії у дистанційний режим тощо.

АП: Дуже знаковим для нашої команди став випуск першої в Україні платіжної картки, емітованої за ініціативи небанківської компанії. Це спільний проект нашої компанії, «Нова Пошта», Visa та IBOX Bank.

Правовий супровід такого запуску здійснювався виключно власними силами.

ІС: Я б відмітила справу про розірвання договору оренди та стягнення гарантійного платежу, скасування через апеляційний суд сплати моральної шкоди з компанії, захист торгової марки та тисячі справ щодо визнання кредитних договорів законними. Для судового відділу кожна з них – це особливий виклик та кропітка робота.

І наостанок: що б ви порадили спеціалістам, які бачать своє майбутнє у фінтех-індустрії? Чим взагалі вона має бути цікава для юристів?

АК: Це надзвичайно цікава сфера для роботи, тому можу порадити молодим спеціалістам ставити перед собою найамбітніші цілі і в жодному разі не змінювати їх. І за умови постійної роботи над реалізацією поставлених цілей, ви неодмінно станете чудовими фахівцями в цьому цікавому і перспективному напрямку і відчуватимете задоволення від роботи.

АП: Я вірю, що майбутнє за фінтех! Адже тільки в цій галузі ви можете зустріти унікальне поєднання фінансових моделей, фінансової грамотності та рушійної сили економіки з тенденціями онлайн світу. Відповідно, якщо є бажання бути частиною цього процесу, welcome.

ІС: Це дуже перспективний напрямок. По суті, це майбутнє, яке вже настало. Юристи фінтех працюють і з IT-правом, і з цивільним та господарським процесами, і з інтелектуальною власністю. Це дуже динамічна робота. З урахуванням того, що IT-ринок вимагає великої кількості знань, часу та уваги, роботи у фінтех ніколи не буває мало. У цій галузі працюють юристи майбутнього, оскільки саме діджитал-юристи через декілька років будуватимуть юридичні моделі. **Е**

Дарина СТАРОВОЙТОВА

*Адвокат, медіатор, заступник Голови
Комітету з медіації ААУ, керівник Цивільної
практики Юридичної Фірми
«Горецький і Партнери»*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЙКРАЩИХ ІНТЕРЕСІВ

ДИТИНИ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ

Кількість спорів, пов'язаних з правами та інтересами дітей, зростає: це спори про визначення місця проживання дітей, відібрання дитини, надання дозволу на виїзд за межі України, визначення способу участі у вихованні дитини, стягнення аліментів, позбавлення батьківських прав тощо. **Вирішення цих питань, у більшості випадків, – це складні, тривалі емоційні процеси.**

Не дивлячись на те, що норми Сімейного кодексу України врегулювали всі перелічені питання, останнім часом судовою практикою сформовано нові орієнтири в справах щодо дітей. Йдеться про забезпечення найкращих інтересів дітей в кожному конкретному випадку.

Національні суди перейняли цей підхід від Європейського Суду з прав людини (далі – ЄСПЛ).

Категорія «найкращі інтереси дитини» має різне наповнення, адже в законодавстві воно не розкрито, а критерії для встановлення відповідності таким інтересам відсутні.

Відповідно до Декларації прав дитини законом та іншими засобами дитині має бути забезпечений спеціальний захист і надані можливості та сприятливі умови, що дадуть їй змогу розвиватися фізично, розумово, морально, духовно та соціально, здоровим і нормальним шляхом, в умовах свободи та гідності. При ухваленні з цією метою законів основною метою має бути найкраще

забезпечення інтересів дитини. Декларація стала першим міжнародно-правовим документом, яким проголошено принцип якнайкращого забезпечення інтересів дитини.

Відповідно до ст. 3 Конвенції про права дитини, дитина наділяється правом на те, щоб її найкращі інтереси оцінювалися і бралися до уваги як першочергове міркування при прийнятті відносно неї будь-яких дій або рішень як у державній, так і у приватній сфері. Найкраще забезпечення інтересів дитини – це право, принцип і правила процедури, які засновані на оцінці усіх елементів, що відображають інтереси дитини у конкретних обставинах.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства» забезпечення найкращих інтересів дитини – дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити.

Досить цікаво спостерігати за судовою практикою, яка формується касаційним судом у спорах щодо дітей, особливо, з 17 жовтня 2018 року – коли Велика Палата Верховного Суду залишила дитину з батьком, констатувавши та ствердивши рівність батьків. Це рішення було, свого роду, проривом в напрямку захисту прав батька. ►

Чому ці інтереси мають бути враховані в кожному конкретному випадку, при індивідуальному підході? Тому що інтереси дитини можуть змінюватися в залежності від різних обставин та факторів: вік дитини, бажання, зрілість, присутність чи відсутність батьків, оточення дитини, досвід тощо. Служба у справах дітей, суди, вирішуючи спір, що стосується дитини, мають враховувати всі обставини та нюанси:

- вік, стан здоров'я дитини;
- організацію навчання, дозвілля, розвитку дитини;
- дитина має бути вислухана в усіх випадках, у яких вона здатна висловити свої думки, вподобання, проявити прихильність;
- умови, створені для дитини батьками;
- чи прижилася дитина в новому середовищі;
- як вона сприймає державу, у якій перебуває (якщо вирішується питання про повернення дитини, визнання утримування дитини незаконним тощо);
- відсутність психотравмуючих факторів для дитини;
- коло спілкування;
- наявність ризиків психічної шкоди та нетерпимої обстановки для дитини;
- висновки психологів щодо стану дитини (доцільно, адже дитина не завжди усвідомлює свої інтереси, тому виявити певні потреби дитини, проблеми може спеціаліст).

► Верховний Суд в постанові від 4 серпня 2021 року зазначив, що при оцінці та визначенні найкращих інтересів дитини з метою прийняття рішення про застосування тієї чи іншої конкретної міри належить діяти наступним порядком: 1) з урахуванням конкретних обставин справи слід визначити, у чому полягають відповідні елементи оцінки найкращих інтересів, наповнити їх конкретним змістом і визначити значимість кожного з них у співвідношенні з іншими; 2) з цією метою необхідно слідувати правилам, що забезпечують юридичні гарантії та належну реалізацію цього права.

При оцінці та визначенні найкращих інтересів дитини підлягають врахуванню наступні базові елементи: (а) погляди дитини, (б) індивідуальність дитини, (в) збереження сімейного оточення і підтримання відносин, (г) пі-

клування, захист і безпека дитини, (г) вразливе положення, (д) право дитини на здоров'я, (е) право дитини на освіту.

У цій справі Верховний Суд скасував рішення двох інстанцій та відмовив батьку (позивачу) у відібранні дитини у бабусі.

Є декілька справ, розглянутих ЄСПЛ, на які національні суди посилаються у своїх рішеннях. Зокрема, у справі «Хант проти України» ЄСПЛ наголошено, що між інтересами дитини та інтересами батьків повинна існувати справедлива рівновага і, дотримуючись такої рівноваги, особлива увага має бути до найважливіших інтересів дитини, які за своєю природою та важливістю мають переважати над інтересами батьків.

У рішенні ЄСПЛ у справі «М. С. проти України» суд зауважив, що при визначенні найкращих інтересів дитини у кож-

ній конкретній справі необхідно враховувати *два аспекти*: по-перше, інтересам дитини найкраще відповідає збереження її зв'язків із сім'єю, крім випадків, коли сім'я є особливо непридатною або неблагополучною; по-друге, у найкращих інтересах дитини є забезпечення її розвитку у безпечному, спокійному та стійкому середовищі, що не є неблагонадійним (параграф 76). Саме ці умови необхідно враховувати при визначенні основних інтересів дитини у кожному конкретному випадку.

ЄСПЛ у рішенні «Шнеерсоне і Кампанелла проти Італії» зазначив, що під найкращими інтересами дитини варто розуміти можливість збереження зв'язків із сім'єю, якщо не буде встановлено небажаність таких зв'язків, і можливість розвитку в здоровому середовищі. Суд повинен перевірити сімейну ситуацію і врахувати ряд

факторів, зокрема, емоційного, психологічного матеріального і медичного характеру, та надати розумну оцінку інтересам кожного із батьків та інтересам дитини, які мають найважливіше значення.

У квітні 2021 року Велика Палата Верховного Суду переглянула справу за виключними обставинами про повернення дитини до Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії (справа № 2–4237/12) і залишила в силі рішення про відмову в задоволенні позову. До цього справа переглядалася ЄСПЛ, який в рішенні «Сатановська та Роджерс проти України» констатував порушення Україною статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

У травні 2021 року Верховний Суд розглянув справу № 524/3333/20 про забезпечення повернення малолітньої дитини до Турецької Республіки, і, відмовляючи в задоволенні позову, вказав на те, що, повернення дитини до та проживання з батьком, якого дитина згадує з острахом, становитиме для неї стрес та створить загрозу заподіяння психічної та фізичної шкоди, що не відповідає концепції «найкращих інтересів дитини», та відноситься до винятку, передбаченого пунктом «b» статті 13 Гаазької конвенції, який дає підстави судовому або адміністративному органу запитуваної держави відмовити у поверненні дитини.

Велика Палата Верховного Суду у постанові від 4 липня 2018 року у справі № 712/10623/17 сформулювала висновок, що тимчасовий виїзд за кордон у супроводі одного з батьків має відповідати найкращим інтересам дитини і такий дозвіл за відсутно-

сті згоди другого з батьків може бути наданий на підставі рішення суду на певний період, з визначенням його початку й закінчення.

Рівність прав батьків щодо дитини є похідною від прав та інтересів дитини на гармонійний розвиток та належне виховання. При цьому в першу чергу повинні бути визначені та враховані інтереси дитини, виходячи із об'єктивних обставин спору, а вже тільки потім права батьків (висновок Великої Палати Верховного Суду у постанові

від 17 жовтня 2018 року в справі № 402/428/16).

У підсумку варто зауважити, що судове вирішення спору – це завжди не кращий варіант як для батьків, так і для дитини. Під час виконання судового рішення сторони все одно мають спілкуватися та вирішувати спільно окремі питання щодо дитини. Тому, у разі якщо батьки дитини прийняли виважене та остаточне рішення розійтися, є інші способи врегулювання питань, що можуть між ними виникнути: як питань щодо дитини, так і майнових питань. Тут для сторін прямий шлях до медіації – відносно нового в Україні механізму, який поступово набирає актуальності та поширення. Сьогодні суди при вирішенні спорів, насамперед пропонують сторонам звернутися до медіаторів, домовитися, укласти мирову угоду, а вже потім вирішують спір.

Сімейна медіація допоможе батькам (подружжю) за допомогою нейтрального посередника (медіатора) вирішити ряд питань швидко, без зайвих емоцій, витрат коштів та часу, більш гнучко, у порівнянні з судовим процесом, зберегти нормальні відносини між батьками. Звичайно, для кожного з них – це буде робота над собою: над своїми образами, емоціями. Проте, якщо йдеться про інтереси дитини, – все ж таки варто правильно розставити пріоритети. Судові спори, участь служби у справах дітей, Державної виконавчої служби, психологів, поліції, безсумнівно, залишить негативний слід на психіці дитини. **Е**

Наталя ПАВЛОВСЬКА

*Кандидат юридичних наук,
доцент, керуючий партнер
ПП «Павловський та партнери»*

КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ VS КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ

На сьогоднішній день існує практика укладення із партнерами, клієнтами та іншими особами, з якими не встановлені трудові відносини, Договору NDA (Non-Disclosure Agreements).

NDA – це угода про нерозголошення (від англ. NDA – Non Disclosure Agreement). Цей документ регулює порядок поведіння із будь-якої конфіденційною інформацією, отриманою в процесі комерційної діяльності. Тобто сторони встановлюють особливий режим поширення такої інформації, зокрема: повна або часткова заборона розголошення важливих для бізнесу відомостей, наприклад, обсягів продажів або зарплати топ-менеджера. Поняття NDA не закріплено в чинному українському законодавстві, тому предметом такої угоди може бути різна конфіденційна інформація, включаючи комерційну таємницю.

Зазвичай ініціаторами укладення NDA виступають компанії, які передають будь-кому важливу для них інформацію і не хочуть, щоб цю інформацію знав хтось ще. Тому NDA часто підписують при проведенні переговорів щодо укладення договорів, при реалізації інвестиційних контрактів, купівлі активів, договорів злиття та поглинання, в IT-індустрії, а також в трудових правовідносинах між роботодавцем і працівниками.

Якщо запитати, чи є встановлений перелік обставин, за яких можливий «витік інформації», відповідь буде негативна. Немає встановленого переліку ситуацій, за яких компанії або фізичні особи-підприємці зобов'язані використовувати NDA у своїй

вучачи напрацювання, отримані під час роботи у вашій компанії; колишній співробітник може розповісти, як будується ваш бізнес і як організований робочий процес, новому роботодавцю, щоб показати свою цінність на новій роботі.

**«співробітник може
переповісти приятелів на приватній вечірці,
скільки отримують ваші топ-менеджери,
а той – передати знайомим з конкуруючої компанії,
які будуть зацікавлені у цінних
кадрах, пропонуючи їм більш високу
зарплату»**

роботі. Все залежить від того, наскільки інформація, якою володіє підприємство, є для нього цінною.

При роботі без NDA важлива інформація може потрапити до недобросовісних конкурентів, які можуть використати її проти власника даних. Іноді витік відбувається навмисне, іноді випадково. Все залежить від обставин і порядності людей, які володіють конфіденційною інформацією.

Ось ризики, які виникають, якщо працювати без NDA: співробітник може переповісти приятелів на приватній вечірці, скільки отримують ваші топ-менеджери, а той – передати знайомим з конкуруючої компанії, які будуть зацікавлені у цінних кадрах, пропонуючи їм більш високу зарплату; співробітник може відкрити власний мікробізнес, використо-

Ця інформація може використовуватися проти вас, колишній співробітник може додати кейс у портфоліо, у якому розкриваються бізнес-результати вашої компанії, або опублікувати пости в соціальних мережах та інших відкритих джерелах з історіями з минулої роботи; контрагент, який працював з вами за договором, може використовувати отримані дані, наприклад методику реклами або особливості організації виробничого процесу, для співпраці з конкурентами. І таких ситуацій безліч.

Найбільш розповсюдженим укладення NDA є при прийнятті на роботу нових працівників або при укладенні договорів із новими контрагентами.

Конфіденційна інформація та комерційна таємниця – не одне й те саме. ►

► Так, ст. 505 Цивільного Кодексу України встановлює, що *комерційною таємницею* є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру.

Основні положення чинного законодавства України регулюють збереження конфіденційності у відносинах із співробітниками,

юридичними особами та органами державної влади. Така таємниця охороняється державою, за її розголошення передбачено різні види відповідальності, включаючи кримінальну.

Комерційна таємниця – певний режим конфіденційності в компанії, який на підставі своєї невідомості дозволяє отримувати комерційну вигоду. Захищатися можуть будь-які відомості, що недоступні третім особам: результати інтелектуальної діяльності, ноу-хау, організаційні, економічні, виробничі та технічні знання тощо.

Конфіденційну інформацію може встановити тільки юридична особа або фізична-особа підприємець. Вони зобов'язані надавати інформацію на законні запити лише органам державної влади. Обсяг конфіденційної інформації власник

роботодавець визначає самостійно та на свій власний розсуд в залежності від виду комерційної діяльності.

Наші юристи наголошують на захисті конфіденційної інформації на підприємстві, тобто саме на діях роботодавця:

- обмежити доступ до інформації, встановивши регламент поводження із нею;

- визначити список співробітників, які отримають доступ до конфіденційних даних;

- зафіксувати норми про дотримання комерційної таємниці в посадових інструкціях;

- нанести на матеріальні носії гриф «Комерційна таємниця» з реквізитами правовласника.

- ознайомити співробітників з нормами та переліком інформації, щодо якої діє режим комерційної таємниці.

- отримати письмову згоду співробітників про збереження таємниці.

- вести контроль за дотриманням встановленого порядку і отриманням відомостей, визначених як конфіденційні.

- створити умови для збереження комерційної таємниці: виділити сейфи, спеціальні шафи і приміщення, обмежити доступ до електронних ресурсів, ввести шифрування повідомлень тощо.

Режим конфіденційності інформації встановлюється з моменту видачі відповідного Наказу, який надається для ознайомлення працівникам підприємства. Наказ повинен містити загальний порядок відношення з інформацією, що відноситься до саме комерційної таємниці, хто, наприклад, веде реєстри документів, зразків, виробів і яким чином організовано доступ до комерційної таємниці. До комерційної таємниці може відноситися тільки раніше невідома співробітнику або контрагенту інформація. Тобто не можна пропрацювати

рік і розкрити перед менеджером бізнес-показники компанії, а потім накласти режим комерційної таємниці на цю інформацію і звинуватити співробітника в тому, що раніше він розповів про них колегам.

Якщо хтось поширить конфіденційну інформацію, наказ дозволить довести в суді, що на підприємстві діяв режим комерційної таємниці. У такому випадку суд може зобов'язати порушника відповісти за свої дії.

У сфері трудових відносин на підприємстві, також, варто звернути увагу щодо обов'язків працівників щодо нерозголошення комерційної інформації на підприємстві. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми і методом захисту комерційної інформації є прийняття на підприємстві локального нормативного акта або Положення, які б визначали перелік інформації, що становить комерційну таємницю та відображали б порядок її використання, зберігання та поширення, а також відповідальність працівників за її несанкціоноване розповсюдження.

Із самими працівниками радимо укладати **Договір про нерозголошення комерційної таємниці**, що встановлює **відносини між сторонами для обміну між ними конфіденційною інформацією та захисту такої інформації** від її розголошення третім особам. Звертаємо увагу, що зазначений договір може використовуватися виключно для захисту комерційної таємниці – тобто інформації, яка дає можливість її власнику (компанії чи фізичній особі-підприємцю) збільшити доходи, скоротити витрати, отримати певні позитивні результати на ринку товарів та послуг або

отримати будь-яку іншу комерційну вигоду і, безпосередньо, ризики на випадок невиконання умов договору із притягненням до відповідальності винних осіб як в досудовому так і судовому порядкух.

Договір про нерозголошення може укладатися між контрагентами, діловими партнерами, власниками бізнесу, які обмінюються інформацією, що становить комерційну таємницю або між роботодавцем та працівником, якому надається доступ до комерційної таємниці роботодавця у зв'язку із укла-

денням трудового договору і виконанням покладених на працівника трудових обов'язків.

У приватному (особистому) житті роботодавця, якщо виникають відносини, при яких працівник отримує доступ до приватної інформації при виконанні певного виду робіт (няня, помічник, доглядальниця, водій, домашня робітниця тощо), у такому випадку **наші юристи пропонують укласти окрему Угоду про конфіденційність**. Угода повинна чітко відображати перелік конфіденційної інформації приватного життя роботодавця, що може бути пов'язана із його комерційною діяльністю та нести відповідні негативні наслідки; строки нерозповсюдження інформації та правові наслідки розповсюдження конфіденційної інформації.

У будь-якому бізнесі є інформація, яку необхідно зберігати та охороняти таємно. Зазвичай це відомості про клієнтів і бізнес-партнерів, обсяги продажів і стратегії на ринку, технології виробництва, фінансової діяльності та інші. Режим комерційної таємниці дозволяє максимально захистити компанію. Введіть її за всіма правилами – навіть якщо витік інформації відбудеться, ви зможете компенсувати збитки і залучити винну особу до відповідальності. **Е**

Денис ТЕРЕЩЕНКО

Адвокат, керуючий партнер АО «ALERTES»

ПОРУШЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

Виступаючи у якості захисника у кримінальних провадженнях, доводиться часто зіштовхуватись з великою кількістю порушень, які допускаються слідчими та прокурорами під час досудового розслідування.

Йдеться не лише про процесуальні порушення, що тягнуть за собою визнання доказів у кримінальному провадженні недопустимими, але і про відверті порушення конституційних прав та свобод громадян.

Безпідставні обшуки, незаконні вилучення матеріальних цінностей, притягнення до кримінальної відповідальності за відсутності складу кримінального правопорушення, невиконання рішень суду – далеко не вичерпний перелік найбільш кричущих порушень, які допускаються представниками сторони обвинувачення.

Найбільше обурення викликає той факт, що порушники з числа правоохоронців практично зовсім (принаймні так здається) не переймаються можливістю бути притягнутим до відповідальності за свої діяння.

Практичний досвід роботи говорить про те, що слідчі та прокурори досить рідко несуть дисциплінарні покарання за допущені саме процесуальні порушення у кримінальних провадженнях. Про кримінальну відповідальність (наприклад, за притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності) або матеріальну (наприклад, за заподіянні збитки внаслідок незаконного вилучення майна) мова взагалі не йде, виключення лише підкреслюють правило.

Тож логічно, що у такій ситуації безкарність обов'язково породжує системність порушень, що повторюються від провадження до провадження.

У цій публікації хотілося б звернути увагу та коротко зупинитись на окремих процесуальних порушеннях, які вже стали майже повсякденною практикою у слідчих органах та викликають особливе занепокоєння у зв'язку із системністю вчинення.

Проведення досудового розслідування неуповноваженими

сторона обвинувачення посилається зазвичай на частину 2 статті 218 КПК України, яка дозволяє слідчому розслідувати провадження не своєї підслідності доти, доки прокурор не визначить іншу підслідність.

Разом з тим, вказана нормою жодним чином не скасовує правила підслідності, які повинні суворо дотримуватись та кожен слідчий підрозділ має займатись саме своєю категорією злочинів, як це визначено Законом. Наведені порушення призводять не лише до спорів про підслідність, які

«Наведені порушення призводять не лише до спорів про підслідність, які іноді навіть набувають суспільного резонансу, а й створюють підстави для визнання зібраних доказів недопустимими у разі направлення обвинувального акта до суду»

органами. Діючий Кримінальний процесуальний кодекс України чітко розмежує підслідність у кримінальних провадженнях за територіальним та предметним принципами. Тобто, за предметним критерієм кримінальні правопорушення розподілені за суб'єктами, які їх вчинили та статтями Кримінального кодексу України, що встановлюють відповідальність. Крім того, відповідно до територіального принципу кримінальні правопорушення розслідуються тими слідчими органами, до юрисдикції яких відноситься місце їх вчинення.

На практиці, правила підслідності дуже часто порушуються. Будь-який орган може розслідувати практично будь-який злочин, вчинений на будь-якій території. При цьому у якості виправдання

іноді навіть набувають суспільного резонансу, а й створюють підстави для визнання зібраних доказів недопустимими у разі направлення обвинувального акта до суду.

Провокація кримінальних правопорушень правоохоронними органами. Випадки, коли злочин не міг бути вчинений без сприяння та спонукання правоохоронних органів, прийнято рахувати провокацією, у тому числі з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Гонитва за статистичними показниками, бажання продемонструвати власну ефективність, створення видимості наполегливої роботи та елементарний піар окремих керівників правоохоронних органів – причини існування такого ганебного та протиправного явища, як провокація злочинів. ►

► Провокуючи особу на вчинення протиправних дій, правоохоронці вдаються до створення штучних ситуацій, які у реальному житті без їх допомоги могли б ніколи не відбутися. Наприклад, використовуючи підставних осіб, наполегливо пропонують державному службовцю отримати неправомірну вигоду. Після отримання згоди, документують подію та видають суспільству як виявлений резонансний злочин і активну боротьбу з корупцією.

У разі, якщо судовий розгляд відбувається об'єктивно та неупереджено, то такі кримінальні провадження закінчуються виправдувальними вирокami.

Незаконне позбавлення майна. На жаль, розслідуючи кримінальне провадження, слідчий не завжди переслідує мету, передбачену статтею 2 КПК України. Іноді так трапляється, що основним завданням досудового розслідування деякі правоохоронці обирають позбавлення майна його власників.

Зазвичай вказані протиправні дії відбуваються шляхом проведення обшуку в офісі підприємства, за місцем проживання фізичних осіб тощо. Привід для обшуку може

бути цілком вигаданим, відповідне клопотання слідчому судді про обшук може ґрунтуватись на рапорті оперативного працівника. Такі випадки не є поодинокими. У разі виявлення під час обшуку грошей або інших матеріальних цінностей, у правоохоронців як правило виникає нестримне бажання їх вилучити. Пояснення власників про законність походження майна мало кого цікавлять.

Процедура повернення незаконно вилученого майна є відомою, практикуючи адвокати мають у своєму арсеналі план дій на такий випадок. Однак вона є досить тривалою та потрібно готуватись до максимального перешкоджання з боку правоохоронців.

Притягнення до кримінальної відповідальності за відсутності доказів. Повідомлення особі про підозру має відбуватись у відповідності до статті 276 КПК України, у тому числі за наявності достатніх доказів. Адаже з моменту повідомлення про підозру розпочинається стадія притягнення до кримінальної відповідальності.

Разом з тим, слідчі та прокурори іноді досить легковажно ставляться

до такої процесуальної дії та дозволяють собі при прийнятті відповідного рішення керуватись власними припущеннями. На зауваження захисників про неприпустимість вручення підозри без доказів може прозвучати рекомендація доводити невинуватість у суді, що звичайно в подальшому і відбувається.

Перелік порушень у кримінальному провадженні, з якими зустрічаються захисники, можна продовжувати дуже довго. Креативність та зухвалість правоохоронців іноді просто дивує. Потрібно згадати і втручання у приватне спілкування окремих категорій осіб без рішення саме уповноваженого суду, ігнорування ухвал слідчих суддів про повернення незаконно вилученого майна і дуже багато інших суттєвих порушень. Однак в такому випадку даній темі необхідно присвятити не публікацію, а цілу книгу.

Висновок один – лише принципівість та наполегливість у відстоюванні порушених прав, а також невідворотність покарання за допущені порушення, зможуть забезпечити належний рівень законності під час досудового розслідування. ■

ТОВ «ЮРИДИЧНА ФІРМА «ГОРЕЦЬКИЙ І ПАРТНЕРИ»

РІК ЗАСНУВАННЯ: 2013

ЮФ «ГОРЕЦЬКИЙ І ПАРТНЕРИ» – команда експертів, яка працює на юридичному ринку України з 2013 року та завоювала репутацію надійного юридичного партнера для провідних міжнародних та національних компаній. Завдяки стрімкому розвитку та сильній команді ми стали надійним юридичним радником для наших клієнтів. Протягом 8 років ми консулюємо клієнтів в усіх галузях юридичної практики, допомагаючи їм розвивати свій бізнес та реалізовувати найамбітніші проекти.

НАША ФІРМА СПЕЦІАЛІЗУЄТЬСЯ У СФЕРАХ:

- ▶ корпоративного права;
- ▶ судового вирішення спорів;
- ▶ адміністративної практики;
- ▶ господарської практики;
- ▶ кримінально-правової практики;
- ▶ цивільної практики;
- ▶ медіації;
- ▶ реєстрації підприємств;
- ▶ Третейський суд, МКАС та ін.

Наша система послуг орієнтована на вирішення бізнес-задач сучасних компаній та їх власників.

НАШІ ПЕРЕВАГИ:

- ▶ 8 років досвіду на українському юридичному ринку;
- ▶ Глибоке розуміння специфіки та розробка адаптивних рішень для кожного промислового сектору;

- ▶ Повний спектр юридичних послуг;
- ▶ Можливість вирішення комплексних питань, що потребують як юридичної, так і технічної експертизи;
- ▶ Високий рівень залученості партнерів та радників до проектної роботи, комунікація з клієнтом 24/7;
- ▶ Експертиза компанії та ключових фахівців визнана на національному рівні.

НАШІ КЛІЄНТИ – це провідні національні та міжнародні компанії.

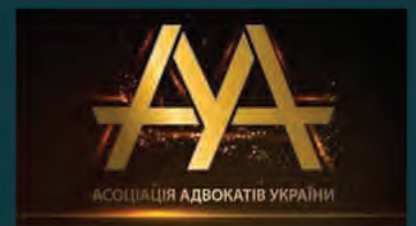
НАМ ДОВІРЯЮТЬ: АТ «Одеський припортовий завод», ПАТ «Київський ювелірний завод», АТ «Хандлопекс», ТОВ «Укрметалхолдинг ЛТД», АТ «Універсал Банк», АТ «Таскомбанк», ТОВ «Компарекс Україна», АТ «Банк «Таврика», ТОВ «Атем», ТОВ «ТК «Мегаполіс», ТОВ «Торгово-виробниче підприємство «Промтехсервіс», ТОВ «Машрембуд», ТОВ «Конко», ТОВ «Майнінг Сервіс», ТОВ «Торгова група «Промтехсервіс», ПрАТ «Страхова група «ТАС», ТОВ «БАСФ Т.О.В.», ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ», ТОВ «Торгова група «Промтехсервіс», ТОВ «Конко», ТОВ «Машрембуд», ТОВ «НДЦ «Нафтохім», ТОВ «Тайгер», ТОВ «Термосантехсервіс», ТОВ «ТД «Індустрія Груп», ТОВ «Промтяжінвест», ТОВ «Індустрія Техногруп», ТОВ «Компанія Севеко», Компанія «Блоссом Інвестменте ОУ» та інші.

НАШІ КОНТАКТИ:

+ 38 044 222 79 05
office@goretskyu.ua

01135, Україна, Київ,
Полтавська, 10, оф.239

Goretskyu.ua

Best Lawyers

Олександр ПОЛІВОДСЬКИЙ

*адвокат, партнер Sofiya Law Firm,
Голова Комітету з аграрного,
земельного та природоресурсного права
Національної асоціації адвокатів України*

АДВОКАТ – ЦЕ РАБ СВОБОДИ...

– Ваш адвокатський стаж нараховує більше 20-ти років. Що Ви зрозуміли про свою професію за цей час?

– Я мав значний досвід за час професійної роботи і бачив різні ситуації та обставини, у яких опинялися люди в судах, правоохоронних органах, на переговорах, зустрічах. Я багато чого зрозумів про людей і про право, і про Україну. Моя думка така: для всіх без винятку важливими є свобода і справедливість. Це не залежить від статків, віку, сфери діяльності, статі, громадянства чи інших ознак. Кожен однаково страждає від їх нестачі. При цьому, потяг до свободи та справедливості скоріше є несвідомим, інтуїтивним, але водночас потужним. Рационального пояснення, чому так відбувається, я для себе поки не знайшов. У нас були випадки, коли клієнти вперто шукали вихід з ситуації, коли ми говорили, що шансів мало, але вихід таки знаходився завдяки їхньому прагненню, довірі до нас та нашій спільній з ними роботі. Я дуже поважаю таке прагнення в людях, оскільки воно для мене – ознака життя. Ці прояви є тим, що мотивує мене в моїй роботі. Приємним для мене стало те, що українці почали більше оперувати словами «свобода» і «справедливість» і не тільки відносно своїх особистих інтересів, але щодо держави в цілому. Слова «цей закон несправедливий», «ця судова практика неправильна» я починаю чути все частіше не від юристів, а від інших громадян. Це значить, що свобода і справедливість перестають бути суто абстрактними, віддаленими поняттями, вони починають бути практичними, а це дає надію для юристів і не тільки для них.

Деякі професійні філософи говорять, що кожен з нас філософ, але я говорю – кожен з нас юрист, бо

право – це не мистецтво казуїстики, а це те, що існує у свідомості людей, конкретизоване в законодавстві і підлягає оцінці самостійно чи спільно з адвокатом будь-ким на предмет того, чи справедливим є те чи інше рішення в певній ситуації. Саме це є змістом права, як на мене.

Я також вважаю свою професію вільною у тому сенсі, що ми з командою можемо не братися за якусь роботу, яка нам не цікава, я можу вільно планувати свій робочий графік і свій час, не звітуючи керівництву. Однак це можливо за однієї умови – я маю виконати усі взяті на себе зобов'язання. У цьому розумінні робота адвоката – служіння. Я, як і інші адвокати, є рабом справедливості та свободи як за змістом діяльності, так і за змістом зобов'язань перед клієнтами. Зробивши вибір у професії та при укладенні договору з клієнтом, ти отримуєш протилежне свободі – несвободу і відповідальність, що потребує часу, сил, обмеження спілкування з рідними та друзями і ще багато чого. Однак інакше, як на мене, бути і не може, якщо хочеш мати результат.

– Ви практикуєте у сфері земельного та аграрного права. Як ви оцінюєте розвиток законодавства у цій сфері?

– Я не тільки практикую, але займаюся науковою роботою, інколи викладаю у НаУКМА та є експертом Ради науково-правових експертиз при Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, де ми проводимо правові експертизи з найскладніших та найгостріших питань правозастосування. Для себе я зрозумів давно: земельне право України є найбільш консервативним і чи не найзапутанішим з усіх інших галузей. Воно поєднує різні уявлення про справедливість, які нерідко су-

перечать одне одному, узгодити які важко і на практиці, і при створенні законів. Воно містить норми різних часів, досі зберігає українські традиції та національні міфи, частину з яких можна бачити в українській літературі та поезії, а хтось скаже, що й у душі українського народу.

Однак, я вважаю, не всі традиції варто брати з собою у майбутнє. Наприклад, традиції панщини, безоплатної праці, покірності та відмови від захисту своїх прав, зайвий колективізм, зневага до інтересів окремої людини, домінування держави та деякі інші варто полишати у минулому, бо вони лише гальмують шлях до добробуту.

Я вважаю, що в земельній сфері є місце для свободи. Я не погоджуся з думкою тих відомих професорів земельного права, які стверджують, що свобода договору в земельному праві не повинна застосовуватися з огляду на його особливість. Свобода – поняття універсальне і не може бути обмежена тільки на тій підставі, що це земельні відносини.

– Які ваші прогнози після скасування мораторію?

– Я в цілому позитивно оцінюю прийняття Закону № 552-ХІ, яким скасовується мораторій. Однак, він містить багато прогріхів, які слід долати. Це стосується недійсності договорів з землею, права власності іноземців, їх корпоративної участі, наслідків порушення законодавства тощо. Я впевнений, попереду буде немало дискусій про те, якими мають бути наступні закони та якою має бути судова практика. Але за критерієм слід ставити одне – справедливість, свобода та права людини. То ж розуміння свободи у суспільстві буде змінюватися, однак лише в бік її розширення та гарантій, відтак, у нас ще буде нагода продовжити цю розмову. **■**

Тарас ЛАМАХ

Видатний адвокат України, доктор філософії, кандидат юридичних наук, голова Спортивного комітету Національної асоціації адвокатів України, экс-голова Комітету захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності

9 З'ЇЗД СПІЛКИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ ОБРАВ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА НИМ СТАВ ТАРАС ЛАМАХ

20 серпня відбувся дев'ятий звітно-виборний з'їзд Спілки адвокатів України (САУ).

Нагадаємо, САУ була створена відповідно до закону ще у 1990 році. Це перше незалежне професійне об'єднання адвокатів на теренах колишнього СРСР.

Першим очільником Спілки став Віктор Медведчук, згодом керівниками Спілки були впливові адвокати, зокрема, ректор Академії адвокатури України Тетяна Варфоломеєва, Голова Вищої ради правосуддя Лідія Ізовітова, доктор юридичних наук Олександр

Дроздов. Спілка внесла значний вклад у розвиток адвокатури України, юридичної науки. Проте останнім часом Спілка переживає непрості часи, зокрема, цьому сприяє занадто бюрократизована система управління, що не змінювалась з дев'яностих років, брак фінансування та інші проблеми.

Саме на подолання цих проблем, підняття діяльності на новий рівень націлена нова команда, що була обрана у якості керівництва Спілки на цьому з'їзді. Так, віце-президентами, на яких згідно зі Статутом покладається керівництво роботою у регіонах та інші

важливі задачі, стали адвокати нової генерації, проте всі вони добре відомі у юридичному товаристві, мають значну практику і вплив.

Представляємо цю команду: Олександр Дроздов – доктор юридичних наук, екс-Голова САУ, Вадим Красник – керівник секретаріату Національної асоціації адвокатів України, Віталій Сердюк – адвокат, Олексій Фазекош – Голова Ради адвокатів Закарпатської області, Сергій Удовиченко – Голова ради адвокатів Рівненської області, Павло Гречківський – Член Вищої ради правосуддя. ►

► Як зазначив новообраний Голова Спілки Тарас Ламах, для нього є великою честю працювати з такою командою. «Для мене велика честь бути обраним Президентом Спілки, організації, що стояла у витоків українського державотворення, української адвокатури, правової системи України. Велика честь працювати з такою командою. Сприймаю своє обрання як довіру від колег, яку треба виправдати, як

нове випробування на своєму життєвому шляху, якому потрібно буде віддати багато часу, роботи. Маю надію, що разом з командою Спілки ми зможемо підняти її на новий рівень» – зазначив Тарас Ламах. Новообраний Президент САУ вже зарекомендував себе в адвокатурі як ефективний кризовий менеджер. Так у 2014 році він очолив Комітет захисту прав та гарантій адвокатської діяльності Національної асоціації

адвокатів України, який став одним з найголовніших та ефективніших комітетів в структурі НААУ. У 2016 році створив та очолює до сьогодні Спортивний комітет НААУ. Ламах нагороджений орденом «Володимира Великого» третього ступеню, орденом «Видатний адвокат України», є доктором філософії, кандидатом юридичних наук, захистив дисертацію «Досудове розслідування масових заворушень». **Е**

Адвокатська практика
Супровід бізнесу

АДВОКАТ ВАШИХ
ІНВЕСТИЦІЙ

Semenova &
partners

law firm

Kharkiv
Riga

semenova-partners.com.ua

+380 50 9035294

Аналізую
ризика

Супроводжую
переговори

Оцінюю
інвестпроекти

Планую
податки

Структурую
угоди

Проходжу
фінмоніторинг

Олеся Романенко
керуючий партнер
Olsten Partners

01054, місто Київ,
вул. Тургенєвська, 38, офіс 103

olsten.com.ua
+38 073 010 90 94
+38 067 384 57 54